

PORTFÖY YÖNETİM ŞİRKETLERİ 2022/12

Deniz Kahraman

Bu raporumuzda Birliğimizin portföy yönetim şirketlerinden derlediği 2022 yılına ilişkin olarak portföy yönetimi büyüklükleri, çalışan profili ve finansal tablo verileri ele

alınacaktır. Raporumuzda kullanılan verilerin detaylarına ve geçmiş dönem analizlerine www.tspb.org.tr adresinden ulaşılabilir.

PORTFÖY YÖNETİMİ

Portföy yönetim şirketleri yatırım fonları, emeklilik yatırım fonları ve yatırım ortaklıkları yönetmektedir. Portföy yönetim şirketleri ayrıca gerçek ve tüzel yatırımcılara bireysel portföy yönetimi hizmeti sunmaktadır.

Portföy yönetim şirketleri yönettikleri yatırım fonu tipine göre ise faaliyetleri sınırlandırılmış ve sınırlandırılmamış olarak ikiye ayrılmaktadır. Faaliyetleri sınırlandırılmış portföy yönetim şirketleri, yalnızca gayrimenkul yatırım fonu ve/veya girişim sermayesi fonu yönetebilmektedir.

2022 sonu itibarıyla 59 portföy yönetim şirketi bulunmaktadır. 2022 yılında 8 şirket faaliyetine yeni başlamıştır. Bu şirketlerden biri faaliyeti sınırlı portföy yönetim şirketi statüsündedir. Faaliyete başlayan bu şirketlerden henüz 5'i varlık yönetimine başlayabilmiştir. 2022 sonu itibarıyla portföy yönetiminde bulunan 56 kurumdan 10'unun faaliyetleri sınırlı şirketler olduğu yani sadece gayrimenkul ve/veya girişim sermayesi yatırım fonu yönettiği görülmektedir.

Tablo 1: Portföy Yönetimi Faaliyetleri (2022/12)

	Kurum Sayısı	Fon/Müşteri Sayısı	Portföy Büyüklüğü (milyon TL)
Yatırım Fonu	54	1,441	799,078
Emeklilik Yatırım Fonu	24	384	433,534
Bireysel Portföy Yönetimi*	34	16,242	335,020
Yatırım Ortaklığı	7	14	1,373
Toplam	56	18,081	1,569,005

Kaynak: TSPB

* Toplam bireysel portföyü olan yatırımcı sayısına bakarken, gerçek ve tüzel kişilerin birden fazla kurumda portföyü olabileceği dikkate alınmalıdır.

Bu şirketlerce yönetilen portföy büyüklüğü son 1 yılda %140 artarak 1,6 trilyon TL'ye yaklaşmıştır. Bu dönemde emeklilik fonlarının toplam portföy büyüklüğü %78 oranında artarken yatırım fonları portföyü ise %145 oranında yükselmiştir.

Son bir yılda yatırım fonu sayısı 974'ten 1.441'e çıkarken emeklilik yatırım fonu sayısı 372'den 384'e çıkmıştır. Yatırım fonu sayısındaki artışın temel nedeni serbest yatırım fonu ve girişim sermayesi yatırım fonu sayısındaki hızlı yükseliştir.

Emeklilik yatırım fonu sayısında 2021 yılının ikinci yarısında kamu sermayeli bir emeklilik şirketinin fonlarını

birleştirmesinin etkisi görülmüştü. 2022 yılı boyunca fon sayısı fazla değişmemiştir.

Tablo 2: Yönetilen Portföy Büyüklüğü (milyon TL)

	2021	2022
Yatırım Fonları	325,700	799,078
Emeklilik Yatırım Fonları	243,834	433,534
Bireysel Portföy Yönetimi	82,439	335,020
Gerçek Kişi	36,145	112,972
Tüzel Kişi	46,295	222,048
Yatırım Ortaklıkları	920	1,373
Toplam	652,893	1,569,005

Kaynak: TSPB

2022 Aralık sonu itibarıyla portföy yönetimi yapan 56 kurumun 15'i banka kökenlidir. Banka kökenli kurumlar toplam portföyün %80'ini yönetmektedir.

2022 Aralık sonu itibarıyla en yüksek portföy büyüklüğüne sahip tümü banka kökenli ilk üç kurum (sırasıyla Ziraat, Ak ve İş Portföy) toplam yönetilen portföyün %47'sini oluşturmaktadır.

Tablo 3: Yönetilen Portföy Adedi

	2021	2022
Yatırım Fonları	974	1,441
Emeklilik Yatırım Fonları	372	384
Bireysel Portföy Yönetimi	4,096	16,242
Gerçek Kişi	3,717	15,518
Tüzel Kişi	379	724
Yatırım Ortaklıkları	13	14
Toplam	5,455	18,081

Kaynak: TSPB

Yatırım Fonları

Aralık 2022 itibarıyla yatırım fonu yöneten 54 şirket bulunmaktadır. Yatırım fonu sayısı 467 adet artarak 1.441'e çıkarken toplam portföy büyüklüğü %145 artışla 799 milyar TL'ye ulaşmıştır.

Yatırım fonu yöneten şirketler arasında toplam yönetilen yatırım fonlarının %53'ü ilk beş şirket (Ziraat, Ak, Yapı Kredi, İş ve Garanti) tarafından yönetilmektedir.

MKK verilerine göre toplam yatırım fonu yatırımcı sayısı 2021 sonuna göre 377 bin kişi artarak 3,6 milyona yaklaşmıştır. Bu yatırımcıların önemli büyüklüğünü

oluşturan yerli bireysel yatırımcılar toplam yatırım fonu portföy büyüklüğünün %53'ünü meydana getirmektedir.

Yatırım fonları, menkul kıymet yatırım fonları, gayrimenkul yatırım fonları, girişim sermayesi yatırım fonları, borsa yatırım fonları ile serbest yatırım fonlarından meydana gelmektedir.

Yatırım fonu portföyünün en büyük kısmını oluşturan menkul kıymet yatırım fonu portföy büyüklüğündeki büyüme 2022 yılında %87 olmuştur.

Tablo 4: Yatırım Fonu Büyüklükleri (milyon TL)

	2021/12	2022/12
Menkul Kıymet Yatırım Fonu	184,372	343,912
Gayrimenkul Yatırım Fonu	16,719	36,670
Girişim Sermayesi Yatırım Fonu	15,776	46,289
Borsa Yatırım Fonu	7,377	14,188
Serbest Yatırım Fonu	101,455	358,018
Toplam	325,700	799,078
<i>Özel Fon</i>	<i>45,628</i>	<i>146,305</i>

Kaynak: TSPB

2021 yılının son çeyreğinde Türk lirasının ciddi değer kaybıyla birlikte yatırımcı tercihi döviz cinsi ürünlerden yana olmuştur. Bu dönemden itibaren serbest fonların hem bakiye hem de sayı olarak büyüdüğü gözlenmiştir. Önemli bölümü eurobond yatırımları yapan bu fonların sayısı 2022 yılında %73 artarak 650'ye çıkarken bu fonların portföy büyüklüğü ise döviz kurlarındaki artıştan da destek bularak %253 artarak 358 milyar TL olmuştur. Yatırımcıların serbest yatırım fonlarına ilgi duymasında, döviz cinsi borçlanma araçlarını (eurobond) doğrudan satın almak yerine fon aracılığıyla satın almanın gelir vergisi avantajı sağlıyor olması etkilidir.

Girişim sermayesi yatırım fonu sayısı 2022 yılında 71 adet artarken, portföy büyüklüğü %193 artışla 46 milyar TL'yi aşmıştır. Portföy büyüklüğündeki artışın %36'sı iki şirketten ileri gelmiştir. Aralık 2022 itibarıyla girişim sermayesi yatırım fonu bulunan 34 portföy yönetim şirketi bulunmaktadır.

Aralık 2022 itibarıyla 19 portföy yönetim şirketi tarafından yönetilen gayrimenkul yatırım fonu sayısı önceki yıla göre 29 adet artarak 105'e çıkmış, bu fonların büyüklüğü ise %119 oranında büyümüştür.

Birliğimizce bilgi amacıyla derlenen, portföy yönetim şirketleri tarafından kurularak kişi veya kuruluşlara katılma payları önceden belirlenmiş şekilde tahsis edilen özel fonların büyüklüğündeki büyüme de sürmüş, 2022 yılında portföy büyüklüğü %221 artarak 146 milyar TL'yi aşmıştır. Bu fonların yaklaşık yarısının döviz cinsinden ihraç edilen serbest fonlar olduğu görülmektedir.

Merkezi Kayıt Kuruluşu aylık bazda yatırım fonlarındaki fiyat etkisinden arındırılmış net sermaye giriş-çıkışlarını yayımlamaktadır. Portföy yönetim şirketlerinin yurtdışında kurulu fonları MKK'da yer almadığı için Tablo 5'te sunulan MKK'da saklanan portföy büyüklüğü (753 milyar TL) Birliğimizin derlediği tutardan (799 milyar TL) düşüktür. Tablo 5'te gösterildiği üzere 2022 yılında ayında en çok kaynak girişi olan fon türü 168 milyar TL ile serbest fonlar olmuştur.

2022 yılında para piyasası fonlarına 48 milyar TL, hisse senedi fonlarına 13 milyar TL, girişim sermayesi fonlarına 11 milyar TL sermaye girişi olurken, fon sepeti fonlarından 4,6 milyar TL çıkış yaşanması dikkat çekmektedir.

Tablo 5: Yatırım Fonlarında Net Sermaye Girişleri (milyon TL)

	2022 Başı Portföy Büyükülüğü	2022 Ocak – Aralık Net Sermaye Girişi	2022 Ocak – Aralık Değer Artışı	2022 Aralık Portföy Büyükülüğü
Serbest	101,488	168,499	254,769	356,257
Para Piyasası	40,749	47,675	58,339	99,088
Hisse Senedi	24,398	12,632	39,395	63,793
Borçlanma Araçları	35,547	6,273	19,089	54,636
Girişim Sermayesi	16,211	10,742	28,793	45,004
Gayrimenkul	14,294	2,753	20,430	34,724
Değişken	17,415	2,197	13,632	31,047
Fon Sepeti	26,375	-4,593	4,430	30,805
Katılım	8,410	7,698	10,405	18,815
Kıymetli Madenler	8,104	2,405	5,924	14,028
Karma	4,896	-1,706	-397	4,499
Korumalı	809	-647	-554	255
Genel Toplam	298,696	253,928	454,255	752,951

Kaynak: MKK

Emeklilik Yatırım Fonları

2022 sonu itibarıyla 24 kurum emeklilik yatırım fonu yönetmektedir.

Yakın dönemde özel emeklilik sisteminde çeşitli reformlar yapılmış, Mayıs 2021’de yürürlüğe giren düzenlemeyle 18 yaş altı katılımcıların bireysel emeklilik sistemine dahil olabilmesinin önü açılmıştır. 2022 yılı itibarıyla daha önce %25 olan devlet katkısı oranı %30’a çıkarılmıştır.

Diğer taraftan, katılımcılar nakit ihtiyacını karşılamak üzere sistemden çıkmak zorunda kalmadan birikiminin %50’sine kadar olan tutarı çekebilme imkanına sahip olmuştur. Ayrıca, BES sözleşmelerinden kaynaklı alacakların temlik edilmesi de mümkün olmuştur.

Bu dönemde emeklilik yatırım fonları büyüklüğü otomatik katılım sistemi (OKS) fonları dâhil olmak üzere 2021 sonuna göre %77 artarak 433 milyar TL’ye yaklaşmıştır. İlk beş kurum (Ziraat, Ak, İş, Garanti ve Yapı Kredi Portföy) toplam emeklilik yatırım fonlarının %84’ünü yönetmektedir.

Emeklilik yatırım fonları türlerine göre incelendiğinde en büyük payın kıymetli maden fonlarından oluştuğu dikkat çekmektedir. Hisse senedi fonlarının payı ise 2021 sonunda %4 civarındayken 2022 sonu itibarıyla %11’e ulaşmıştır. Yabancı hisse senetleri ise yabancı menkul kıymetler altında izlenmekte olup bu enstrümanın fon portföyündeki payı %2 civarındadır.

Tablo 6: Emeklilik Yatırım Fonlarının Türlerine Göre Dağılımı (milyon TL)

	2021	2022
Kıymetli Madenler	63,542	106,947
Borçlanma Araçları Fonu	48,702	67,735
Özel Sektör Borçlanma Araçları Fonu	3,409	3,901
Kamu Borçlanma Araçları Fonu	23,269	32,544
Dış Borçlanma Araçları Fonu	12,375	18,315
Borçlanma Araçları Fonu	9,649	12,975
Değişken Fon	47,383	78,838
Para Piyasası Fonu	13,470	11,955
Hisse Senedi Fonu	11,580	45,505
Karma Fon	6,234	8,474
Fon Sepeti Fonu	2,626	9,177
Endeks Fon	1,715	6,705
Katılım Fonu	959	1,444
Standart Fon	9,887	17,642
Katkı Fonu	23,162	50,282
Başlangıç Fonu	1,726	1,186
OKS Standart Fon	12,980	9,399
Toplam	244,038	432,516

Kaynak: Takasbank

Fonların Portföy Dağılımı

Takasbank'tan temin edilen menkul kıymet (gayrimenkul ve girişim sermayesi fonları hariç) ve emeklilik yatırım fonlarının dağılımı aşağıdaki tabloda

verilmektedir. 2022 yılındaki en belirgin değişim hem yatırım fonlarında hem emeklilik fonlarında hisse yatırımlarının payındaki artış olmuştur.

Tablo 7: Fonların Portföy Dağılımı

Menkul Kıymet Yatırım Fonları			Emeklilik Yatırım Fonları		
Varlık Sınıfı	2021	2022	Varlık Sınıfı	2021	2022
Yurtiçi Hisse Senedi	13%	21%	Yurtiçi Hisse Senedi	13%	23%
Yabancı Hisse Senedi	8%	2%	Yabancı Hisse Senedi	1%	2%
DİBS	4%	2%	DİBS	16%	14%
ÖSBA	16%	10%	ÖSBA	8%	5%
Kamu Eurobond	9%	12%	Kamu Eurobond	15%	11%
Özel Sektör Eurobond	16%	11%	Özel Sektör Eurobond	1%	1%
Mevduat	6%	25%	Mevduat	6%	5%
Repo	6%	4%	Repo	1%	1%
Kamu Kira Sertifikası	0%	1%	Kamu Kira Sertifikası	4%	5%
Özel Sektör Kira Sertifikası	2%	2%	Özel Sektör Kira Sertifikası	1%	1%
Altına Dayalı Kira Sertifikası	1%	1%	Altına Dayalı Kira Sertifikası	16%	18%
Altına Dayalı DİBS	0%	0%	Altına Dayalı DİBS	1%	1%
Altın	4%	3%	Altın	9%	5%
Diğer*	15%	7%	Diğer*	9%	9%
Toplam	100%	100%	Toplam	100%	100%

Kaynak: Takasbank

* Diğer kategorisi girişim sermayesi yatırımları ile fon katılma paylarını içermektedir.

Menkul kıymet yatırım fonlarının kısa vadeli yatırımlarında repo işlemleri yerine mevduatı tercih etmeye başlamasıyla birlikte, mevduatın 2021 sonuna göre 19 puan artarak %25 olmuştur. Özel sektörün yurtdışında ihraç ettiği eurobondlar ile özel sektör borçlanma araçlarının payı ise sırasıyla %11 ve %10 olmuştur. Yatırım fonlarında yurtiçi hisse senetlerinin payı ise 8 puan artışla %21'e çıkmıştır. Yerli hisse senetlerinin payı artarken, yabancı hisse senetlerinin payı 6 puan düşerek %2'ye inmiştir.

Emeklilik yatırım fonları tarafında ise %23 payla yurtiçi hisse senetleri en yüksek payı oluşturmaktadır. Bu fonlarda da yerli hisse

senetlerinin payı 10 puan artış sergilemiştir.

Altına dayalı kira sertifikaları %18 payla ikinci sırada gelmektedir. Kıymetli madenler de emeklilik yatırım fonu yatırımcıları tarafından tercih edilen bir varlık sınıfı olup, altına dayalı kira sertifikaları da dahil edildiğinde toplam portföyün %25'e yakınının bu ürünlerde değerlendirildiği görülmektedir. Yatırım fonlarında bu oran %4'te kalmaktadır.

Altına dayalı kira sertifikalarını %14 payla devlet iç borçlanma senetleri ve %100 payla kamunun yurtdışında ihraç ettiği eurobondlar izlemektedir.

Bireysel Portföy Yönetimi

Aralık 2022 itibarıyla bireysel portföy yönetimi hizmetinde bulunan 34 kurum bulunmaktadır. İlgili dönemde portföy yönetim şirketleri tarafından 15.518 gerçek, 724 tüzel kişinin olmak üzere toplamda 335 milyar TL'lik portföy yönetilmektedir. Bu veriler incelenirken bir yatırımcının birden fazla kurumda hesabı olabileceği unutulmamalıdır.

2022 yılında bireysel portföy yönetimi hizmeti alan müşteri sayısı 12.146 kişi artarken artışın büyük oranda 2 kurumun yılın son çeyreğindeki müşteri sayısındaki artıştan kaynaklandığı görülmektedir. Bu artışta bireysel portföy yönetimi hizmeti sunulan müşterilere açılan kur korumalı TL mevduat hesaplarının etkisi olduğu ifade edilebilir.

Bu dönemde portföy yönetim şirketlerinden bireysel portföy yönetimi hizmeti alan yatırımcıların %70'inin ilk iki portföy yönetim şirketinden birine Yapı Kredi ve Ak

Portföy) yöneldiği görülmektedir. Portföy büyüklüğü açısından ise bireysel portföy yönetimi en yüksek kurum (Ziraat,) portföyün %49'unu yönetmektedir.

Tablo 8: Bireysel Portföy Yönetimi (mn. TL)

	Kolektif Yatırım Araçları	Diğer Yatırım Araçları	Toplam
Gerçek Kişi	80,454	32,518	112,972
Tüzel Kişi	64,440	157,608	222,048
Toplam	144,895	190,126	335,020

Kaynak: TSPB

Birliğimiz bireysel portföy büyüklüğü verilerinde yatırım fonları gibi kolektif yatırım araçları ile diğer yatırım araçlarını ayrıştırarak derlemektedir. Bu doğrultuda incelendiğinde 15.518 gerçek kişinin özel portföy yönetimi kapsamında yönetilmekte olan 113 milyar TL'lik yatırımlarının %71'i yatırım fonlarında değerlendirilmektedir. Aynı oran 222 milyar TL'lik tüzel kişi portföyünde daha düşük olup %29'dur.

Yatırım Ortaklıkları

Portföy yönetim hizmetini dışarıdan alan yatırım ortaklıklarının portföyleri münhasıran portföy yönetim şirketleri tarafından yönetilmektedir. Halihazırda 55 adet yatırım ortaklığının 14'ü 7 portföy yönetim şirketinden portföy yönetim hizmeti almaktadır.

Portföy yönetim şirketleri tarafından yönetilen yatırım ortaklığı portföy büyüklüğü 2022 sonunda 2021 sonuna göre %49 artışla 1,4 milyar TL'ye yaklaşmıştır.

Yönetilen yatırım ortaklığı toplam portföyünün %74'ü menkul kıymet yatırım ortaklıklarından meydana gelmektedir.

Aralık 2022 itibarıyla 2 şirketin yönettiği girişim sermayesi yatırım ortaklığı portföy büyüklüğü %50 artışla 344 milyona çıkarırken, sadece 1 şirketin yönettiği gayrimenkul yatırım ortaklığı büyüklüğü ise neredeyse dört misline çıkarak 12 milyon TL'yi aşmıştır. Bu portföy yönetim şirketi, ortaklığın nakit varlıklarını yönetmektedir.

Tablo 9: PYŞ tarafından Yönetilen Yatırım Ortaklığı Büyüklükleri (milyon TL)

	2021	2022
Menkul Kıymet Yatırım Ortaklığı	687.7	1,016.5
Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı	3.1	12.1
Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklığı	228.9	344.2
Toplam	919.7	1,373.8

Kaynak: TSPB

ÇALIŞAN PROFİLİ

Sektörde yeni kurumların faaliyete geçmesiyle 2021 sonu itibarıyla çalışan sayısı ilk kez 900'ü aşmış, Aralık 2022 itibarıyla ise faaliyete geçen 8 yeni portföy yönetim

şirketiyle birlikte 1.187'yi bulmuştur. Sektörde toplam çalışan sayısının %39'unu kadınlar oluşturmaktadır.

Tablo 10: Departmanlara Göre Portföy Yönetim Şirketlerinde Çalışanlar

	Çalışan Sayısı				Ortalama Çalışan Sayısı	
	2021/12	Kadın Oranı (%)	2022/12	Kadın Oranı (%)	2021/12	2022/12
Genel Müdür	51	7.8	59	10.2	1	1
Portföy Yönetimi	231	21.2	291	20.6	6	6
Yurtiçi Satış	112	58.0	134	58.2	5	5
Yurtdışı Satış	6	50.0	7	71.4	2	2
Yatırım Danışmanı	26	26.9	31	22.6	1	2
Araştırma	45	37.8	54	35.2	2	2
Risk Yönetimi	42	52.4	47	51.1	2	2
Fon Hizmet ve Operasyon	86	55.8	122	49.2	3	4
Mali ve İdari İşler	120	48.3	141	54.6	2	3
İç Denetim-Teftiş	76	51.3	94	44.7	2	2
İnsan Kaynakları	7	71.4	11	72.7	1	1
Bilgi İşlem	21	23.8	27	14.8	1	2
Diğer	109	33.9	169	39.6	3	4
Toplam	932	38.5	1,187	38.5	18	20

Kaynak: TSPB

59 portföy yönetim şirketi arasında çalışan sayısı sıralamasında 50 ve üzeri çalışana sahip olan ilk 6 kurumun (İstanbul, Azimut, İş, Ak, Yapı Kredi ve Garanti Portföy) çalışan sayısı toplam portföy yönetim şirketlerindeki çalışan sayısının %36'sını oluşturmaktadır. Diğer taraftan çalışan sayısı 10 veya 10'dan daha az olan 21 kurum bulunmaktadır. Sektör geneline bakıldığında ortalama çalışan sayısı 20'dir.

2022 yılında nette 255 kişilik yeni istihdam yaratılmışken, personel sayısındaki artışın %48'inin 10 yıldan kısa deneyime sahip kişilerden oluştuğu görülmektedir. Portföy yönetim şirketlerinde çalışanların departmanlara göre dağılımı Tablo 8'de

verilmiştir. Portföy yönetim şirketleri ana faaliyet konusu gereğince risk yönetimi ve fon hizmeti departmanları bulundurmakta ya da bu hizmeti dışarıdan temin etmektedir. Sektörde hem risk yönetimi hem de fon hizmet birimi olan 24 portföy yönetim şirketi vardır. 34 kurumda araştırma departmanı bulunmaktadır. Aralık 2022 itibarıyla çalışanların dörtte biri (291 kişi) portföy yönetimi biriminde görev almaktadır. Bu departmanda çalışanların %21'ini kadınlar oluşturmaktadır.

Portföy yönetim şirketlerinin çalışanları ile ilgili yaş, cinsiyet, tecrübe ve eğitim durumu hakkında kapsamlı veriler www.tspb.org.tr adresinde yer almaktadır.

FİNANSAL TABLOLAR

2022 yılında portföy yönetim şirketlerinin toplam varlıkları 2021 sonuna %118 artışla 7,5 milyar TL'yi aşmıştır. 2022 yılında sektörün toplam ödenmiş sermayesi 183 milyon TL artarken, artışın 68,5 milyon

TL'lik kısmı yeni faaliyete geçen 8 şirketten, 37,5 milyon TL'lik kısmı ise Ziraat Portföy'ün sermaye artırımından ileri gelmiştir.

Tablo 11: Portföy Yönetim Şirketlerinin Bilançosu (milyon

	2021	2022
Dönen Varlıklar	3,306.5	6,296.6
Nakit ve Nakit Benzerleri	1,165.9	1,347.8
Finansal Yatırımlar (Kısa Vadeli)	1,041.4	2,811.2
Diğer Dönen Varlıklar	1,099.1	2,137.5
Duran Varlıklar	130.2	1,250.0
Maddi Duran Varlıklar	41.7	105.7
Finansal Yatırımlar (Uzun Vadeli)	31.6	113.2
Diğer Duran Varlıklar	56.9	1,031.1
TOPLAM VARLIKLAR	3,436.7	7,546.6
Kısa Vadeli Yükümlülükler	406.2	1,137.1
Uzun Vadeli Yükümlülükler	196.9	501.8
Özkaynaklar	2,833.6	5,907.7
Ödenmiş Sermaye	582.0	765.1
Sermaye Düzeltmesi Farkları	5.6	4.4
Paylara İlişkin Primler/İskontolar	9.5	9.5
Birikmiş Diğer Kapsamlı Gelir/Giderler	3.6	57.2
Kârdan Ayrılan Kısıtlanmış Yedekler	124.2	201.6
Geçmiş Yıllar Kâr/Zararları	609.5	1,360.0
Net Dönem Kârı/Zararı	1,499.3	3,509.8
TOPLAM KAYNAKLAR	3,436.7	7,546.6

Kaynak: TSPB

Varlıkların önemli bölümünün kısa vadeli varlıklarda değerlendirdiği anlaşılmaktadır. Aralık 2022 itibarıyla sektör genelindeki nakit ve nakit benzerleri 2021 sonuna göre %16 oranında artarak 1,3 milyar TL'ye çıkmıştır. Kısa vadeli finansal yatırımlar ise %170 artışla 2,8 milyar TL olmuştur. Varlıkların önemli bölümünün kısa vadeli varlıklarda değerlendirdiği anlaşılmaktadır. Portföy yönetim şirketlerinin bilançolarındaki toplam varlıkların %79'u

200 milyon TL'nin üstünde toplam varlığı olan ilk 13 kuruma aittir.

Likit bir yapıya sahip sektör varlıklarının neredeyse tamamı dönen varlıklardan meydana gelmektedir. Ayrıca, 2 portföy yönetim şirketi tahakkuk eden başarı primlerini kısa ve uzun vadeli ticari alacaklar altında izlediği için diğer dönen varlıklar ve diğer duran varlıklar kaleminde önemli bir artış olmuştur.

Esas Faaliyet Gelirleri

Portföy yönetim şirketlerinin esas faaliyet gelirleri portföy yönetim komisyonları, yatırım danışmanlık gelirleri ve yatırım fon satış gelirleri olmak üzere üç ana kaleme takip edilmektedir. Bununla beraber sektör gelirlerinin neredeyse tamamı portföy yönetim komisyon gelirlerinden oluşmaktadır.

2021 ile kıyaslandığında şirketlerin portföy yönetim gelirleri %136 artışla 4,2 milyar

TL olmuştur. Toplam gelirdeki yükselişte portföy büyüklüklerindeki büyümeye paralel olarak serbest fon yönetim komisyonlarındaki artışın etkisi görülmektedir.

Fon pazarlama ve satış aracılık hizmetlerinden önceki yıllarda olduğu gibi kayda değer gelir elde edilmemiştir. 2022 yılında sadece 4 kurum fon dağıtımından gelir elde etmiştir.

Tablo 12: Portföy Yönetim Şirketlerinin Gelirleri (milyon TL)

	2021	2022	Değişim (%)
Portföy Yönetim Komisyon Gelirleri	1,768.5	4,169.8	135.8%
Kolektif Portföy Yönetimi	1,603.5	2,243.8	39.9%
Emeklilik Yatırım Fonları	187.2	339.1	81.2%
Yatırım Fonları	1,400.4	3,205.7	128.9%
Menkul Kıymet Yatırım Fonları	841.6	1,654.6	96.6%
Gayrimenkul Yatırım Fonları	90.6	178.2	96.7%
Girişim Sermayesi Yatırım Fonları	184.1	352.3	91.4%
Borsa Yatırım Fonları	13.9	29.4	111.4%
Serbest Yatırım Fonları	270.3	991.2	266.7%
Yatırım Ortaklıkları	15.8	22.4	41.4%
Bireysel Portföy Yönetimi	165.0	602.5	265.1%
Gerçek Kişi	110.6	317.8	187.4%
Tüzel Kişi	54.4	284.7	423.0%
Yatırım Danışmanlığı Gelirleri	5.6	13.1	134.9%
Fon Pazar ve Satış Aracılık Gelirleri	1.6	5.8	271.2%
TOPLAM	1,775.7	4,188.7	135.9%

Kaynak: TSPB

Yatırım Fonları

2022 yılında gözlenen artışa paralel olarak menkul yatırım fonlarından elde edilen gelirler de %97 artarak 1,6 milyar TL olmuştur. Serbest yatırım fonları portföyü önceki yılın aynı dönemine kıyasla 3,5 mislini aşarken bu fonların yönetiminden elde edilen gelir ise %267 artışla 991 milyon TL olmuştur.

Yıllık komisyon gelirlerinin ortalama portföy büyüklüğüne bölünmesiyle elde ettiği yıllık ortalama komisyon gelirleri Tablo 11’de incelenmektedir. Yatırım fonlarında portföy yönetim şirketlerinin elde ettiği ortalama komisyon oranı %0,69 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 13: Portföy Yön. Komisyon Oranı*	
2022	Toplam (%)
Yatırım Fonu	0.69
Emeklilik Yatırım Fonu	0.11
Bireysel Portföy Yönetimi	0.48
Yatırım Ortaklığı	2.16
Toplam	0.46

Kaynak: TSPB

*Yıllıklandırılmış.

Emeklilik Yatırım Fonları

Emeklilik yatırım fonlarının portföy büyüklüğü 434 milyar TL ile yatırım fonları portföy büyüklüğünün %54’ü kadar olsa da emeklilik yatırım fonlarından elde edilen gelirler yatırım fonlarından elde edilen gelirlerin ancak %11’i kadardır.

2022 yılında bu fonların yönetiminden elde edilen gelirler %81 artarak 339 milyon TL’ye çıkmıştır.

GELİR TABLOSU

Neredeyse tamamının portföy yönetimi komisyon gelirinin oluşturduğu 4,2 milyar TL’ye (Tablo 10) ulaşan esas faaliyet gelirlerinin yanı sıra kurum portföyünden elde edilen gelirlerin de etkisiyle 2022 yılında brüt kar önceki yılın aynı dönemine kıyasla 2,8 milyar TL artarak 4,8 milyar TL’ye yükselmiştir. Diğer taraftan aralarında genel

Emeklilik fonlarından portföy yönetim şirketleri sektör ortalamasında %0,11 oranında komisyon elde etmiştir.

Bireysel Portföy Yönetimi

Son bir yılda bireysel portföy yönetimi hizmeti sunulan hesapların büyüklüğü artarken, 2022 yılında bireysel portföy yönetiminden elde edilen gelir de önceki yıla kıyasla %265 artışla 603 milyon TL’ye çıkmıştır.

2022 yılında bireysel portföy yönetimi hizmeti veren şirketlerin yıllık ortalama komisyon oranı %0,48’dir. Portföyü ekseriyetle yatırım fonlarına yönlendirilen gerçek kişilerin portföyüne uygulanan komisyon oranının tüzel kişilere oranla daha yüksek olduğu hesaplanmaktadır.

Yatırım Ortaklıkları

Yukarıda belirtildiği gibi 7 portföy yönetim şirketi 14 yatırım ortaklığının portföyünü yönetmektedir. 2022 yılında yönetilen yatırım ortaklığı portföy büyüklüğü önceki yıla kıyasla %49 büyürken yatırım ortaklığı yönetiminden yıl toplamında elde edilen gelir %41 artarak 22,4 milyon TL olmuştur.

Bu dönemde yatırım ortaklığı yöneten portföy yönetim şirketlerinde yıllık ortalama komisyon oranı %2,16 olarak hesaplanmaktadır.

yönetim giderleri ile diğer faaliyet gelirlerinin netleştirilmiş halini içeren net giderler kalemi ise 594 milyon TL artarak 845 milyon TL olmuştur.

2022 yılında genel yönetim giderleri önceki yıla göre %145 artışla 1,9 milyar TL’yi aşmıştır. Bu giderlerin %60’ını personel

giderleri oluşturmaktadır. Personel giderlerini ortalama personel sayısına bölerek, bir çalışanın aylık ortalama maliyetini bulmak mümkündür. 2022 yılında bu tutar önceki yıla göre %106 artarak 89.529 TL olmuştur. Artan kârlılığa paralel olarak

çalışan başına aylık ortalama kâr tutarı ise önceki yıla kıyasla %88 yükselerek 273.249 TL olmuştur.

Tablo 14: Portföy Yönetim Şirketlerinin Gelir Tablosu (milyon TL)

	2021	2022	Değişim (%)
Satış Gelirleri (net)	2,478.6	5,802.6	134.1%
Satışların Maliyeti (-)	-542.7	-1,019.8	87.9%
BRÜT KAR/ZARAR	1,935.9	4,782.8	147.1%
Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri (-)	-31.8	-70.4	121.2%
Genel Yönetim Giderleri (-)	-784.5	-1,922.1	145.0%
<i>Personel Giderleri</i>	-448.0	-1,149.5	156.6%
Araştırma ve Geliştirme Giderleri (-)	0.0	0.0	253.0%
Diğer Faaliyet Gelirleri	610.1	1,265.9	107.5%
Diğer Faaliyet Giderleri (-)	-44.3	-117.9	166.2%
FAALİYET KÂRI/ZARARI	1,685.4	3,938.2	133.7%
Yatırım Faaliyetlerinden Gelirler	94.2	166.4	76.6%
Yatırım Faaliyetlerinden Giderler	-24.1	-22.8	-5.3%
FİNANSMAN GİDERİ ÖNCESİ FAALİYET KÂRI/ZARARI	1,755.5	4,081.8	132.5%
Finansman Gelirleri	210.9	503.7	138.8%
Finansman Giderleri (-)	-7.3	-25.8	252.9%
SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLERDEN VERGİ ÖNCESİ K/Z	1,959.1	4,559.8	132.7%
Dönem Vergi Gelir/Gideri	-349.1	-811.0	132.3%
Ertelenmiş Vergi Gelir/Gideri	-110.8	-239.0	115.7%
DÖNEM KARI/ZARARI	1,499.3	3,509.8	134.1%

Kaynak: TSPB

Bazı kurumlar tahakkuk ettikleri performans primlerini diğer faaliyet gelirlerinde muhasebeleştirmektedir. İki kurumun yüksek tutarlı gelirleri neticesinden bu kalem karşılaştırılan dönemde 565 milyon TL artarak 1,3 milyar TL olmuştur. Faaliyet giderleri ise aynı dönemde 118 milyon olmuştur. Faaliyet karı bu şekilde %134 artarak 3,9 milyar TL'yi bulmuştur.

Şirketlerin kurum portföyüne yaptığı alım satım işlemlerinden elde ettikleri gelirler finansal yatırımlarına yönelik reeskont gelirlerini yatırım faaliyetlerin gelir/giderleri ile finansman gelir/giderleri kalemlerinde izlemektedir. Şirketlerin bu gelirleri karşılaştırılan dönemde 348 milyon TL artışla 622 milyon TL'ye çıkmıştır.

Vergi giderleri düşüldüğünde, net kâr karşılaştırılan dönemde %136 yükselerek 3,5 milyar TL'yi aşmıştır. Kardaki artışla özsermaye karlılığı da 15 puan artarak %93'e ulaşmıştır.

2022 yılında 50 kurum toplamda 3,5 milyar TL kâr ederken, zarar eden 9 kurumun toplam zararı 22,3 milyon TL'de kalmıştır. Sırasıyla en çok kâr eden Re-pie, Ak, Yapı Kredi, Arz, Azimut ve İş Portföy sektör toplam kârının %55'ini oluşturmuştur.

Tablo 15: PYŞ'lerin Net Dönem Karı		
	2021	2022
Kurum Sayısı	51	59
Kâr Eden Kurum	45	50
Zarar Eden Kurum	6	9
Net Dönem Kârı (mn TL)	1,499.3	3,509.8
Kâr Toplamı (mn. TL)	1,507.8	3,532.2
Zarar Toplamı (mn. TL)	-8.5	-22.3
Net Kâr/Gelirler	77.4%	73.4%
Özsermaye Kârlılık	77.3%	92.5%

Kaynak: TSPB